

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-53/08/PR

Warszawa, dn. 12 sierpnia 2010 r.

DECYZJA nr RWA- 7/2010

Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko **Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie**

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się, że działanie Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji polegające na:

- I. stosowaniu we wzorcu umownym *Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* (dalej: OWU) postanowień o treści:
 - A) „(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 20 dni przed datą wyjazdu (...)” (pkt. III.5 OWU)
 - B) „Organizator ma prawo odwołać imprezę turystyczną z przyczyn od siebie niezależnych (...)” (pkt. IV.1 OWU) w zw. z „W przypadku o którym mowa w pkt 1 powyżej, Organizator nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania umowy” (pkt. IV.2 OWU)
 - C) „(...) Uczestnik, który nie zaakceptuje innej oferty przedstawionej przez Organizatora ma prawo do zwrotu wszelkich wpłaconych należności, bez prawa naliczenia odsetek” (pkt. IV.3 zd. 2 OWU)
 - D) „Uczestnikowi nie przysługuje zwrot świadczeń niewykorzystanych w czasie imprezy turystycznej z powodów leżących po stronie Uczestnika, w tym również z powodów od niego niezależnych, takich jak choroba Uczestnika lub jego wypadek uniemożliwiający mu korzystanie ze świadczeń” (pkt. V.5 OWU)

- E) „Organizator ma prawo potrącenia następujących kosztów w przypadku rezygnacji przez Uczestnika z imprezy turystycznej:
- a) 20% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy dniem podpisania umowy a 30 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, minimum 200 Pln,
 - b) 30% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 29 a 22 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - c) 45% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 21 a 15 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - d) 65% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 14 a 6 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - e) 100% w dniu rozpoczęcia lub po rozpoczęciu imprezy” (pkt. VI.2 OWU)
- F) „Odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego Uczestnika” (pkt. IX.4 OWU)
- G) „(...) W przypadku, gdy strony nie będą mogły osiągnąć porozumienia, poddadzą spór pod rozstrzygnięcie sądu miejscowo właściwego dla siedziby Organizatora” (pkt. X.4 zd. 2 OWU)

stanowi praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – **i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 1 czerwca 2008 r.**

II. stosowaniu we wzorcu umownym *Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* postanowienia o treści:

„Organizatorowi przysługuje prawo zmiany programu, świadczeń imprezy lub innych istotnych postanowień Umowy, z przyczyn od niego niezależnych (...)” (pkt. III.1 OWU)

stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm), co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 5 czerwca 2009 r.**

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie (dalej również jako Prezes UOKiK lub Prezes Urzędu) wpłynęło zawiadomienie dotyczące stosowania przez spółkę Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie (dalej: Spółka lub Rudolf Travel) niedozwolonych klauzul umownych. Spółka prowadzi działalność polegającą na organizowaniu usług turystycznych, w tym imprez turystycznych w rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. nr 223, poz. 2268 ze zm.).

W stosunkach z konsumentami Spółka posługuje się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.). Wzorcami umownymi, które wyznaczają treść wzajemnych praw i obowiązków stron umowy o świadczenie usług polegających na organizacji imprez turystycznych są wzorce zatytułowane *Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* obowiązujące od czerwca 2007 r.

Analiza przedmiotowego dokumentu wykazała, iż Rudolf Travel w stosunkach z konsumentami posługuje się wzorcem umownym zawierającym w swojej treści postanowienia budzące zastrzeżenia w związku z ich zbieżnością z postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego, uznanymi prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone i wpisany do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm) (dalej: rejestr niedozwolonych klauzul umownych).

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie postanowieniem z dnia 16 lipca 2008 r. wszczął postępowanie w związku z podejrzeniem, iż stosowanie przez Rudolf Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie postanowień zawartych we wzorcu umownym *Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* o treści:

1. „(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 20 dni przed datą wyjazdu (...)” (pkt. III.5 OWU)
2. „Organizator ma prawo odwołać imprezę turystyczną z przyczyn od siebie niezależnych (...)” (pkt. IV.1 OWU) w zw. z „W przypadku o którym mowa w pkt 1 powyżej, Organizator nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania umowy” (pkt. IV.2 OWU)
3. „(...) Uczestnik, który nie zaakceptuje innej oferty przedstawionej przez Organizatora ma prawo do zwrotu wszelkich wpłaconych należności, bez prawa naliczenia odsetek” (pkt. IV.3 zd. 2 OWU)
4. „Uczestnikowi nie przysługuje zwrot świadczeń niewykorzystanych w czasie imprezy turystycznej z powodów leżących po stronie Uczestnika, w tym również z powodów od niego niezależnych, takich jak choroba Uczestnika lub jego wypadek uniemożliwiający mu korzystanie ze świadczeń” (pkt. V.5 OWU)
5. „Organizator ma prawo potrącenia następujących kosztów w przypadku rezygnacji przez Uczestnika z imprezy turystycznej:
 - a) 20% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy dniem podpisania umowy a 30 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, minimum 200 Pln,
 - b) 30% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 29 a 22 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - c) 45% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 21 a 15 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - d) 65% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 14 a 6 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - e) 100% w dniu rozpoczęcia lub po rozpoczęciu imprezy” (pkt. VI.2 OWU)

6. „Odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego Uczestnika” (pkt. IX.4 OWU)

7. „(...) W przypadku, gdy strony nie będą mogły osiągnąć porozumienia, poddadzą spór pod rozstrzygnięcie sądu miejscowo właściwego dla siedziby Organizatora” (pkt. X.4 zd. 2 OWU)

8. „Organizatorowi przysługuje prawo zmiany programu, świadczeń imprezy lub innych istotnych postanowień Umowy, z przyczyn od niego niezależnych (...)” (pkt. III.1 OWU)

stanowi praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Odpowiadając na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Spółka pismem z dnia 25 lipca 2008 r. ustosunkowała się do postawionych jej zarzutów. W swej odpowiedzi, Spółka poinformowała że wskazane postanowienia umowne nie są przez nią stosowane. Tym samym pismem Spółka przesłała wydruk *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* (brak poświadczenia za zgodność z oryginałem) wnosząc jednocześnie o nie wydawanie decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Kolejnym pismem z dnia 23 września 2008 r., w odpowiedzi na ponowne wezwanie Prezesa UOKiK, Spółka poinformowała, iż prowadzi działalność od czerwca 2007 r. Zdaniem Rudolf Travel, Spółka nie jest faktycznie bezpośrednim organizatorem imprez turystycznych a głównie pośredniczy w zawieraniu umów pomiędzy konsumentami usług a ich zagranicznymi organizatorami i faktycznymi wykonawcami. Odnośnie okresu obowiązywania kwestionowanego wzorca umowy Spółka wskazała, że nie jest w stanie określić początkowej daty jego obowiązywania. Jednocześnie w załączeniu do przedmiotowego pisma Spółka przesłała poświadczony za zgodność z oryginałem wzór umowy *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.*, wskazując iż obowiązuje on od czerwca 2008 r.

W odpowiedzi na kolejne wezwanie Prezesa UOKiK, Spółka pismem z dnia 24 marca 2009 r. wskazała, iż nie jest w stanie określić dokładnej daty, od kiedy stosowany jest przy zawieraniu umów z klientami wzorzec umowny przekazany przez Spółkę pismem z dnia 25 lipca 2008 r. Jednocześnie Spółka poinformowała, że nie obowiązują już żadne umowy zawarte w oparciu o wzorzec będący podstawą wszczęcia postępowania.

W pismach z dnia 16 lipca 2009 r. i 29 września 2009 r. Spółka poinformowała, iż jest w stanie likwidacji przesyłając dokumenty potwierdzające jej obecny status prawny. Do pism dołączono potwierdzenia, iż Spółka zgłosiła w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz w Rejestrze Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych Województwa Mazowieckiego wnioski o likwidację i wykreślenie podmiotu.

Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w Warszawie.

Strona niniejszego postępowania nie skorzystała z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Spółka Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie wpisana jest do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy – XII Wydział Gospodarczy, pod nr KRS 0000277847. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. działalność polegająca na organizowaniu imprez turystycznych, zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na terenie kraju, krajów europejskich i krajów pozaeuropejskich.

Od czerwca 2007 r. do dnia 31 maja 2008 r. Spółka posługiwała się w obrocie konsumenckim wzorcem umownym pt: *Ogólne warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.*

Po przeprowadzeniu analizy tego wzorca Prezes Urzędu ustalił, iż w jego treści znajdują się następujące postanowienia o treści zbieżnej z postanowieniami wpisanymi już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.:

- A) „(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 20 dni przed datą wyjazdu (...)”
- B) „Organizator ma prawo odwołać imprezę turystyczną z przyczyn od siebie niezależnych (...)” (pkt. IV.1 OWU) w zw. z „W przypadku o którym mowa w pkt 1 powyżej, Organizator nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania umowy” (pkt. IV.2 OWU)
- C) „(...) Uczestnik, który nie zaakceptuje innej oferty przedstawionej przez Organizatora ma prawo do zwrotu wszelkich wpłaconych należności, bez prawa naliczenia odsetek” (pkt. IV.3 zd. 2 OWU)
- D) „Uczestnikowi nie przysługuje zwrot świadczeń niewykorzystanych w czasie imprezy turystycznej z powodów leżących po stronie Uczestnika, w tym również z powodów od niego niezależnych, takich jak choroba Uczestnika lub jego wypadek uniemożliwiający mu korzystanie ze świadczeń” (pkt. V.5 OWU)
- E) „Organizator ma prawo potrącenia następujących kosztów w przypadku rezygnacji przez Uczestnika z imprezy turystycznej:
 - a) 20% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy dniem podpisania umowy a 30 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, minimum 200 Pln,
 - b) 30% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 29 a 22 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - c) 45% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 21 a 15 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - d) 65% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 14 a 6 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,
 - e) 100% w dniu rozpoczęcia lub po rozpoczęciu imprezy” (pkt. VI.2 OWU)
- F) „Odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego Uczestnika” (pkt. IX.4 OWU)
- G) „(...) W przypadku, gdy strony nie będą mogły osiągnąć porozumienia, poddadzą spór pod rozstrzygnięcie sądu miejscowo właściwego dla siedziby Organizatora” (pkt. X.4 zd. 2 OWU)

H) „Organizatorowi przysługuje prawo zmiany programu, świadczeń imprezy lub innych istotnych postanowień Umowy, z przyczyn od niego niezależnych (...)” (pkt. III.1 OWU)

Należy wskazać dodatkowo, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone następujące postanowienia umowne, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod pozycjami:

- **poz. 183** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Biuro podróży zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (działanie siły wyższej itp.) W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty. W przypadku wybrania przez klienta imprezy o niższej cenie Biuro Podróży dokona zwrotu różnicy cen, w przypadku wybrania imprezy o wyższej cenie klient dopłaca różnicę pomiędzy cenami. Uczestnikowi nie przysługuje natomiast odszkodowanie*” - sygn. akt XVII AmC 83/03,

- **poz. 438** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od wpłaconych kwot*” - sygn. akt XVII AmC 127/03,

- **poz. 497** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Organizator w uzasadnionych przypadkach ponosi odpowiedzialność z tytułu wykonania usługi maksymalnie do 2-krotnej jej wartości*” - sygn. akt XVII Amc 90/03,

- **poz. 535** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Biuro zastrzega sobie, bez uprzedniego powiadomienia, prawo zmiany programu lub usług w stosunku do informacji zawartych w katalogu i umowie – zgłoszeniu uczestnictwa – zmiany takie są dopuszczalne tylko w sytuacjach wyjątkowych, a zakres i standard świadczeń zostanie zachowany*” - sygn. akt XVII Amc 89/03,

- **poz. 655** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Biuro zastrzega sobie prawo zmiany terminów, tras, cen lub odwołanie imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (np. działanie siły wyższej, decyzja władz państwowych, zmiana cen urzędowych lub ustalonych przez kontrahenta itp.)*” - sygn. akt XVII Amc 92/04,

- **poz. 664** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby Biura Podróży Wygoda Travel*” - sygn. akt XVII Amc 91/04),

- **poz. 909** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*W przypadku rezygnacji z przyczyn leżących po stronie klienta (...) klient zobowiązany jest do zapłacenia następujących opłat: a) 20% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 31 a 22 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy b) 50% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 21 a 14 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy c) 80% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 13 a 4 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy d) 95% ceny jednostkowej imprezy w terminie krótszym niż 4 dni przed datą rozpoczęcia imprezy*” – sygn. akt XVII AmC 6/06,

- **poz. 1042** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Organizator nie dokonuje zwrotu świadczeń, które nie zostały wykorzystane w pełni z przyczyn leżących po stronie uczestnika np. skrócenie pobytu, rezygnacja z części lub całości programu, spóźnienie na miejsce zbiórki itp.*” - sygn. akt XVII AmC 161/05,

- **poz. 1052** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „*Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany programu i świadczeń imprezy, gdy zmiana ta jest powodowana*

czynnikami niezależnymi od niego, a zawarte w umowie świadczenia mogą być zastąpione jedynie świadczeniami o tym samym lub wyższym standardzie i w tej samej ilości, jednocześnie w w/w przypadku Klientowi nie przysługuje prawo do jakichkolwiek roszczeń finansowych” - sygn. akt XVII AmC 152/05,

- **poz. 1068** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „Klient ma prawo odstąpić od umowy w każdym czasie przed wyjazdem. Rezygnacja może nastąpić jedynie w formie pisemnego oświadczenia, a każdy Klient zostaje obciążony następującymi kosztami: a) 100 zł (od każdej osoby wpisanej na zgłoszeniu) w przypadku rezygnacji na 31 dni lub więcej przed terminem odlotu, b) 20% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji zgłoszonej od 30 do 21 dnia włącznie przed terminem odlotu, c) 50% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji zgłoszonej od 20 do 11 dnia włącznie przed terminem odlotu, d) 70% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji złożonej od 10 do 4 dnia włącznie przed terminem odlotu, e) 100% ceny rzeczywistej, w przypadku rezygnacji złożonej od 3-go dnia do daty rozpoczęcia imprezy” – sygn. akt XVII AmC 37/06,

- **poz. 1149** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: "Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie" - sygn. akt XVII AmC 56/06),

- **poz. 1289** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „Organizator ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej do wysokości rzeczywistej szkody poniesionej przez Klienta, jednak nie wyżej jak do wysokości dwukrotnej ceny imprezy turystycznej” - sygn. akt XVII AmC 147/07,

- **poz. 1300** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „Klient musi zostać poinformowany o ewentualnej zmianie ceny jak najszybciej, a najpóźniej na 20 dni przed datą wyjazdu” - sygn. akt XVII AmC 204/07,

- **poz. 1327** w rejestrze niedozwolonych postanowień umownych: „Sun&Fun zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzja władz państwowych, działanie siły wyższej, zamieszki, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie" - sygn. akt XVII AmC 31/06.

W toku postępowania Spółka poinformowała, iż od czerwca 2008 r. (pismo z dnia 23 września 2008 r.), Spółka wykorzystuje w obrocie z konsumentami nowy wzorec umowy: *Ogólne warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* W stosunku do wzorca umownego, który był podstawą wszczęcia postępowania, w nowo opracowanym wzorcu wprowadzono następujące zmiany:

1. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. A) sentencji decyzji zostało zmodyfikowane i otrzymało następującą treść:

„(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 21 dni przed datą wyjazdu (...)” (pkt. III. V OWU)

2. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. B) sentencji decyzji wyłączające odpowiedzialność odszkodowawczą organizatora w przypadku odwołania imprezy

turystycznej z przyczyn od niego niezależnych zostało usunięte z treści wzorca umowy obowiązującego od czerwca 2008 r.

3. Postanowienie kwestionowane w pkt. 1 lit. C) sentencji decyzji wyłączające prawo konsumentów do odsetek od wniesionych świadczeń pieniężnych zostało usunięte z treści wzorca umowy obowiązującego od czerwca 2008 r.

4. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. D) sentencji decyzji wyłączające obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub w części w przypadku rezygnacji konsumenta z zawarcia umowy lub jej wykonania zostało usunięte z treści wzorca umowy obowiązującego od czerwca 2008 r.

5. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. E) sentencji decyzji zostało zmodyfikowane i otrzymało następującą treść:

„W przypadku rezygnacji z imprezy turystycznej Uczestnik zobowiązany jest do pokrycia kosztów poniesionych przez Organizatora w związku z przygotowaniem imprezy”

6. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. F) sentencji decyzji zostało zmodyfikowane i otrzymało następującą treść:

„Za wyjątkiem szkód na osobie odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego uczestnika”

7. Postanowienie kwestionowane w pkt. I lit. G) sentencji decyzji zostało zmodyfikowane i otrzymało następującą treść:

„Wszelkie spory mogące powstać w związku z wykonywaniem niniejszej umowy strony będą starały się rozwiązać na drodze polubownej”

Analiza treści wzorca umowy *Ogólne warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* obowiązującego od czerwca 2008 r. wykazała, iż Spółka nie zmieniła postanowienia kwestionowanego w pkt. II sentencji decyzji.

W dniu 5 czerwca 2009 r. wydana została przez Marszałka Województwa Mazowieckiego decyzja o wykreśleniu firmy Rudolf Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie z Rejestru Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych (wpis nr 894). Decyzja wydana została na wniosek przedsiębiorcy¹.

Dnia 30 czerwca 2009 r. Spółka zgłosiła do Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o likwidację spółki Rudolf Travel Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

1. Naruszenie interesu publicznego

Postępowanie zostało wszczęte z uwagi na możliwość naruszenia interesu publicznego. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów należy do dziedziny prawa publicznego, a prawo to ma na celu ochronę interesu ogólnospołecznego. Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 tej ustawy, określa ona warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowania w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes UOKiK jest zatem rzecznikiem

¹ <http://www.turystyka.gov.pl/CRZ.aspx>

interesu publicznego. Wynika to również z jego zadań w strukturze administracji publicznej – m.in. z art. 7 k.p.a. Decyzja administracyjna może bowiem dotyczyć nie tylko stron, lecz jej skutki mogą rozciągać się także na inne osoby – osoby fizyczne, jednostki organizacyjne². W rozstrzyganych przez Prezesa UOKiK sprawach niezbędnym jest zatem ustalenie, czy nastąpiło naruszenie interesu publicznoprawnego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Publicznoprawny charakter ustawy oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Powinno to następować tylko wówczas, gdy w następstwie zachowań naruszających ustawę zagrożony jest interes ogólnospołeczny. Naruszenie zaś tego interesu ma miejsce wówczas, gdy – jak w przedmiotowej sprawie – skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie gdy te działania wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska³. W związku z powyższym postępowanie w niniejszej sprawie było zasadne i konieczne z punktu widzenia ochrony interesu publicznego.

2. Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*, przez które stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego przepisu rozumie się *godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Przepis ten zawiera także przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił m.in. stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- a) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- b) działanie to jest bezprawne;
- c) działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad a) Strona postępowania – przedsiębiorca

Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 4 pkt 1 tej ustawy, pod tym pojęciem należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także: **(a)** osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, **(b)** osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, **(c)** osobę fizyczną, która

² B. Adamiak, J. Borkowski: Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, Warszawa 1996, s. 57.

³ Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 stycznia 1991 r. (sygn. akt XV AmA 8/90); S. Gronowski: Ustawa antymonopolowa. Komentarz, Warszawa 1996, s. 1-2.

posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, **(d)** związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Rudolf Travel prowadzi działalność w formie organizacyjno-prawnej właściwej dla przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807), jako spółka prawa handlowego (spółka z o.o.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne należy wskazać, że spółka **Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji jest przedsiębiorcą** w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad b) Bezprawność działań Rudolf Travel

Drugą z przesłanek koniecznych dla stwierdzenia naruszenia art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność działań podejmowanych przez przedsiębiorcę.

Pojęcie bezprawności nie jest pojęciem prawnie zdefiniowanym. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Należy zatem przyjąć, zgodnie z literalnym brzmieniem art. 24 ustawy, że „działanie bezprawne” to zachowanie sprzeczne z nakazem lub zakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych oraz z zasadami współżycia społecznego. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów⁴. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa⁵. Należy wskazać, że bezprawność działań przedsiębiorcy, co do zasady wynika, więc z naruszenia innych przepisów prawa powszechnie obowiązujących.

Należy wskazać w związku z powyższym, że art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem⁶. Należy jednakże dodatkowo wskazać, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku identyfikuje wprost jako bezprawne, działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. W oparciu o art. 24 ust. 2 pkt 1 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do ww. rejestru (por. wyrok SOKiK z dnia 25 marca 2004 r.

⁴ Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

⁵ Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz, pod red. J. Szwaji, CH Beck, Warszawa 2000, s. 117-118.

⁶ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

sygn. akt XVII Ama 51/03). A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorec umowy zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Wobec powyższego, stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez SOKiK za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok tego Sądu, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru klauzul abuzywnych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *„Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes”*.⁷ Przepis art. 479⁴³ k.p.c. stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. Wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok SOKiK od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem. W uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt. III SZP 3/06 Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, iż *„stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”*. Tym samym SN przesądził, iż stosowanie klauzuli tożsamej z klauzulą wpisaną do rejestru niedozwolonych postanowień umownych przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Należy przy tym podkreślić, iż dla uznania, iż klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści, nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania, czy zastosowanie synonimów nie eliminuje bowiem abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia, jeżeli cel, w jakim wprowadzone zostało postanowienie umowne jest tożsamy. *„Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame”* (wyrok SOKiK z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04).

Odnosząc powyższe uwagi do zarzutów postawionych Spółce należy wskazać, co następuje:

⁷ por. H. Ciepla [w:] K. Piasecki [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2001, s. 249.

Ad I lit. A) sentencji decyzji

W pkt. III.5 OWU znajdowało się postanowienie w brzmieniu: „(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 20 dni przed datą wyjazdu (...)”

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna z treścią postanowienia „Klient musi zostać poinformowany o ewentualnej zmianie ceny jak najszybciej, a najpóźniej na 20 dni przed datą wyjazdu”, uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmC 204/07) i wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 1300.

Klauzule te mają charakter abuzywny, gdyż zastrzegają możliwość zmiany ceny najpóźniej do 20-ego, a nie 21-ego dnia przed rozpoczęciem imprezy, co pozostaje w sprzeczności z bezwzględnie obowiązującym przepisem art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (t.j. Dz.U. z 2004 r., nr 223, poz. 2268 ze zm.), w świetle którego w okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona.

Ad I lit. B) sentencji decyzji

W pkt IV.1 i 2 *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* znajdowała się klauzula w brzmieniu: „Organizator ma prawo odwołać imprezę turystyczną z przyczyn od siebie niezależnych (...)” w zw. z „W przypadku o którym mowa w pkt I powyżej, Organizator nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania umowy”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna z treścią następujących postanowień, uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu i wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych:

1. „Sun&Fun zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzja władz państwowych, działanie siły wyższej, zamieszki, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie” - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 stycznia 2007 r. r. (sygn. akt XVII AmC 31/06) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 1327.
2. „Biuro podróży zastrzega sobie prawo odwołania imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (działanie siły wyższej itp.) W takim przypadku uczestnik może żądać wpisania go na listę stałą uczestników innej imprezy lub zwrotu pełnej wpłaty. W przypadku wybrania przez klienta imprezy o niższej cenie Biuro Podróży dokona zwrotu różnicy cen, w przypadku wybrania imprezy o wyższej cenie klient dopłaca różnicę pomiędzy cenami. Uczestnikowi nie przysługuje natomiast odszkodowanie” postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 października 2004 r. (sygn. akt XVII AmC 83/03) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 183.

Z uzasadnienia pierwszego z przywołanych wyroków wynika, iż wskazana klauzula stanowi niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385³ pkt 2 k.c., bowiem przyznaje organizatorowi turystyki uprawnienie do odwołania imprezy turystycznej z przyczyn od niego niezależnych wyłączając jednocześnie jego odpowiedzialność

odszkodowawczą z tego tytułu względem klientów. Przedmiotowe postanowienie odwołując się do pojęcia „przyczyn niezależnych” zawęża określony w ustawie o usługach turystycznych zakres odpowiedzialności kontraktowej organizatora. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 7 ww. ustawy, klientowi nie przysługuje odszkodowanie za niewykonanie umowy przez biuro podróży tylko wówczas, gdy odwołanie imprezy nastąpiło z powodu: siły wyższej lub zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników niż liczba minimalna określona w umowie, a organizator powiadomił o tym klienta na piśmie w uzgodnionym terminie. Nie wszystkie zatem przyczyny niezależne od organizatora zwalniają go od odpowiedzialności za niewykonanie umowy.

Niedozwolony charakter wskazanego postanowienia stosowanego przez Spółkę wynika z faktu, że wyłącza ono odpowiedzialność odszkodowawczą organizatora turystyki w przypadku odwołania imprezy z przyczyn niezależnych od organizatora, co jest niezgodne z art. 11a ustawy o usługach turystycznych.

Ad I lit. C) sentencji decyzji

W pkt IV.3 *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* Spółka zamieściła postanowienie w brzmieniu: „(...) Uczestnik, który nie zaakceptuje innej oferty przedstawionej przez Organizatora ma prawo do zwrotu wszelkich wpłaconych należności, bez prawa naliczenia odsetek”.

Postanowienie, to zdaniem Prezesa UOKiK, jest tożsame z postanowieniem: „Przy dokonywaniu jakichkolwiek zwrotów pieniężnych uczestnikowi nie przysługują odsetki od wpłaconych kwot”, które zostało uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 października 2004 r. (sygn. akt XVII AmC 127/03) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 438.

Postanowienia te bezzasadnie, niezgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, wyłącza prawo konsumentów do odsetek od wniesionych świadczeń pieniężnych. Jak wskazał Sąd w uzasadnieniu przedmiotowego wyroku pozbawienie konsumenta rezygnującego z imprezy turystycznej prawa do odsetek ustawowych od zwracanych sum pieniężnych nie znajduje żadnego uzasadnienia i jest przejawem nierównomiernego rozłożenia ryzyka kontraktowego między stronami umowy.

Ad I lit. D) sentencji decyzji

W pkt. V.5 OWU znajdowało się postanowienie w brzmieniu: „Uczestnikowi nie przysługuje zwrot świadczeń niewykorzystanych w czasie imprezy turystycznej z powodów leżących po stronie Uczestnika, w tym również z powodów od niego niezależnych, takich jak choroba Uczestnika lub jego wypadek uniemożliwiający mu korzystanie ze świadczeń”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna z treścią wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod nr 1042 postanowienia w brzmieniu: „Organizator nie dokonuje zwrotu świadczeń, które nie zostały wykorzystane w pełni z przyczyn leżących po stronie uczestnika np. skrócenie pobytu, rezygnacja z części lub całości programu, spóźnienie na miejsce zbiórki itp.” uznanego za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 grudnia 2006 r. (Sygn. akt XVII AmC 161/05).

Postanowienie to spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego z art. 385³ pkt 12 k.c., gdyż zmierza do wyłączenia obowiązku zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części w przypadku rezygnacji

konsumenta z zawarcia umowy lub jej wykonania. Jak wskazał SOKiK w wyroku z dnia 11 maja 2007 r., sygn. akt XVII AmC 28/06, uznającego za niedozwolone postanowienie o treści: „*W przypadku przerwania podróży lub pobytu z przyczyn leżących po stronie klienta lub osoby mu towarzyszącej równowartość niewykorzystanych świadczeń nie będzie refundowana*”, zapis taki rażąco narusza interes konsumenta, gdyż prowadzi do obciążenia konsumenta całością umówionego świadczenia w sytuacji, gdy organizator nie realizując na jego rzecz świadczenia albo oszczędził z powodu nie wykonywania świadczenia wpłaconą przez klienta kwotę, albo odzyskał jakąś część z kosztów, jakie planował ponieść na realizację tego świadczenia.

Ad I lit. E) sentencji decyzji

W pkt VI.2 OWU stosowanych przez Rudolf Travel zawarte zostało postanowienie o treści:

„Organizator ma prawo potrącenia następujących kosztów w przypadku rezygnacji przez Uczestnika z imprezy turystycznej:

- a) 20% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy dniem podpisania umowy a 30 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, minimum 200 Pln,*
- b) 30% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 29 a 22 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,*
- c) 45% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 21 a 15 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,*
- d) 65% ceny imprezy w przypadku rezygnacji pomiędzy 14 a 6 dniem przed rozpoczęciem imprezy turystycznej,*
- e) 100% w dniu rozpoczęcia lub po rozpoczęciu imprezy”*

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna m.in. z treścią następujących postanowień:

- „*Klient ma prawo odstąpić od umowy w każdym czasie przed wyjazdem. Rezygnacja może nastąpić jedynie w formie pisemnego oświadczenia, a każdy Klient zostaje obciążony następującymi kosztami: a) 100 zł (od każdej osoby wpisanej na zgłoszeniu) w przypadku rezygnacji na 31 dni lub więcej przed terminem odlotu, b) 20% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji zgłoszonej od 30 do 21 dnia włącznie przed terminem odlotu, c) 50% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji zgłoszonej od 20 do 11 dnia włącznie przed terminem odlotu, d) 70% ceny rzeczywistej imprezy, przy rezygnacji złożonej od 10 do 4 dnia włącznie przed terminem odlotu, e) 100% ceny rzeczywistej, w przypadku rezygnacji złożonej od 3-go dnia do daty rozpoczęcia imprezy”* – postanowienie uznane za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 4 stycznia 2007 r. (sygn. akt XVII AmC 37/06) i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 1068,

- „*W przypadku rezygnacji z przyczyn leżących po stronie klienta (...) klient zobowiązany jest do zapłacenia następujących opłat: a) 20% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 31 a 22 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy b) 50% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 21 a 14 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy c) 80% ceny jednostkowej imprezy przy rezygnacji między 13 a 4 dniem przed datą rozpoczęcia imprezy d) 95% ceny jednostkowej imprezy w terminie krótszym niż 4 dni przed datą rozpoczęcia imprezy”* – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 września 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 6/06) i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 909.

SOKiK zakwestionował stosowanie przez organizatorów turystyki konstrukcji kosztów zryczałtowanych, jakie ponieść musi konsument odstępujący od umowy o organizację imprezy turystycznej. W wyroku z dnia 5 sierpnia 2004 r. (sygn. akt XVII AmC 63/03) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, iż w przypadku rezygnacji klienta z umowy o usługi turystyczne przed rozpoczęciem imprezy „organizatorzy turystyki mogą zatrzymać wartość udokumentowanych, rzeczywiście poniesionych kosztów związanych z wykonaniem umowy. Powinni jednak zwrócić kontrahentowi to, co oszczędzili wskutek niewykonania umowy. Wynika z tego konieczność prowadzenia indywidualnych rozliczeń z każdym konsumentem korzystającym z usług pozwanych”. Jak wynika z powyższego, system rozliczeń indywidualnych został wskazany przez ten Sąd jako jedyna właściwa metoda dokonywania rozliczeń z konsumentem odstępującym od umowy o organizację imprezy turystycznej.

Postanowienie to narusza art. 385³ pkt 12 k.c. (wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za nie spełnione świadczenie, jeżeli konsument zrezygnuje z wykonania umowy) oraz art. 385³ pkt 16 k.c. (nakłada wyłącznie na konsumenta obowiązek ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z wykonania umowy). Jak wskazał Sąd w ww. wyroku, w przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta organizatorowi służy prawo do zwrotu równowartości poniesionych nakładów bez dodatkowego wynagrodzenia (art. 395 § 2 k.c.). Tymczasem określony w kwestionowanym postanowieniu procentowy wzrost należności nie podlegającej zwrotowi pozostaje w sprzeczności z unormowaniem powołanego przepisu i prowadzi do przekonania, iż wysokość płaconej w tych warunkach przez konsumenta kwoty odszkodowania jest niewspółmierna i zbyt wygórowana w stosunku do poniesionych nakładów i utraconych korzyści. Organizator zachowuje przecież prawo do ponownego zawarcia umowy z innym konsumentem.

Ad I lit. F) sentencji decyzji

W pkt IX.4 *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* Spółka zamieściła postanowienie w brzmieniu: „*Odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego Uczestnika*”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna z treścią następujących postanowień, uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu i wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych:

1. „*Organizator w uzasadnionych przypadkach ponosi odpowiedzialność z tytułu wykonania usługi maksymalnie do 2 krotnej jej wartości*” - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 lutego 2004 r. (Sygn. akt XVII AmC 90/03) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod nr 497.
2. „*Organizator ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej do wysokości rzeczywistej szkody poniesionej przez Klienta, jednak nie wyżej jak do wysokości dwukrotnej ceny imprezy turystycznej*” - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 2 października 2007 r. (Sygn. akt XVII AmC 147/07) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod nr 1289.

Abuzywność wskazanych klauzul wpisanych do rejestru oraz klauzuli stosowanej przez stronę tego postępowania wynika z naruszenia przepisu art. 11b ust 4 ustawy o usługach

turystycznych, zgodnie z którym ograniczenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej do dwukrotności ceny imprezy nie może dotyczyć szkód na osobie. Wzorzec umowny stosowany przez Spółkę nie zawiera takiego zastrzeżenia, w związku z czym należy przyjąć, iż ograniczenie to dotyczy także szkód na osobie, co jest sprzeczne z ww. przepisem ustawy.

Ad I lit. G) sentencji decyzji

W pkt. X.4 zd. 2 OWU znajdowało się postanowienie w brzmieniu: „(...) *W przypadku, gdy strony nie będą mogły osiągnąć porozumienia, poddadzą spór pod rozstrzygnięcie sądu miejscowo właściwego dla siedziby Organizatora*”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, postanowienie to jest zbieżne z treścią następującego postanowienia, uznanego za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu i wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych:

„Wszelkie spory wynikłe na tle niniejszej umowy będą rozpatrywane przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby Biura Podróży Wygoda Travel” - postanowienie uznane przez SOKiK za niedozwolone orzeczeniem z dnia 16 listopada 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 91/04) i wpisane do rejestru pod nr 664,

Należy wskazać, iż Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wielokrotnie już stwierdzał⁸ abuzyność postanowień umownych zawierających klauzule prorogacyjne, wskazując, iż narzucanie konsumentowi we wzorcu umownym sądu właściwego do rozstrzygania spraw, które mogą w przyszłości wynikać z łączącego strony stosunku prawnego, godzi w interesy konsumenta, gdyż utrudnia mu znacznie drogę sądową.

Postanowienie stosowane przez Przedsiębiorcę, jak i przywołane postanowienie wpisane do rejestru stanowią klauzulę abuzywną określoną w art. 385³ pkt 23 k.c., gdyż narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące właściwości ogólnej lub przemiennej. Zgodnie z art. 27 w związku z art. 34 k.p.c., spory wynikające z umowy wytacza się bądź przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby pozwanego bądź przed sąd miejsca wykonania umowy. Jak wskazuje art. 385³ pkt 23 k.c., przedmiotowe uregulowania nie mogą być wyłączone, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla klienta a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Zakwestionowane postanowienie narusza przepisy k.p.c. dotyczące właściwości sądu, gdyż pozbawia konsumenta prawa do wyboru sądu według właściwości przemiennej. Jest to prawo konsumenta, którego nie można go pozbawiać.⁹

Na skutek narzucenia konsumentowi sądu, który ma być właściwy do rozstrzygania kwestii spornych między stronami umowy, konsument ma znacznie utrudnioną drogę sądową. Zapis taki niejednokrotnie zmusza go do prowadzenia sporu sądowego w odległej od jego miejsca zamieszkania miejscowości (np. w sytuacji, gdy miejsce zamieszkania klienta pozywającego Przedsiębiorcę znajduje się w znacznej odległości od miejscowości, w której znajduje się sąd wskazany przez Przedsiębiorcę jako właściwy do rozstrzygania kwestii spornych).

⁸ Por. m.in. wyroki SOKiK o sygn. akt XVII AmC 50/01, XVII AmC 162/05, XVII AmC 156/05, XVII AmC 60/02, XVII AmC 59/03, XVII AmC 35/01, XVII AmC 78/03, XVII AmC 119/03, XVII AmC 94/03, XVII AmC 80/03

⁹ Wyrok SOKiK z dnia 2 kwietnia 2008 r., sygn. akt XVII AmC 291/07

Ad II sentencji decyzji

W pkt III.1 *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* Spółka zamieściła postanowienie w brzmieniu: „*Organizatorowi przysługuje prawo zmiany programu, świadczeń imprezy lub innych istotnych postanowień Umowy, z przyczyn od niego niezależnych (...)*”.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest zbieżna z treścią m.in. następujących postanowień, uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu i wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych:

- *"Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie"* - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lutego 2007 r. (sygn. akt XVII AmC 56/06) i wpisane do rejestru pod numerem 1149,

- *„Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany programu i świadczeń imprezy, gdy zmiana ta jest powodowana czynnikami niezależnymi od niego, a zawarte w umowie świadczenia mogą być zastąpione jedynie świadczeniami o tym samym lub wyższym standardzie i w tej samej ilości, jednocześnie w w/w przypadku Klientowi nie przysługuje prawo do jakichkolwiek roszczeń finansowych”* - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 grudnia 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 152/05) i wpisane do rejestru pod numerem 1052,

- *„Biuro zastrzega sobie prawo zmiany terminów, tras, cen lub odwołanie imprezy z przyczyn od siebie niezależnych (np. działanie siły wyższej, decyzja władz państwowych, zmiana cen urzędowych lub ustalonych przez kontrahenta itp.)”* - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 grudnia 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 92/04) i wpisane do rejestru pod numerem 655,

- *„Biuro zastrzega sobie, bez uprzedniego powiadomienia, prawo zmiany programu lub usług w stosunku do informacji zawartych w katalogu i umowie – zgłoszeniu uczestnictwa – zmiany takie są dopuszczalne tylko w sytuacjach wyjątkowych, a zakres i standard świadczeń zostanie zachowany”* - postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 lipca 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 89/03) i wpisane do rejestru pod numerem 535,

Zakwestionowane postanowienie umowne wyczerpuje hipotezę art. 385³ pkt 19 i 2 Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 385³ pkt 19 k.c. niedozwolonym postanowieniem umownym jest postanowienie, które przewiduje wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia. Jednostronna zmiana umowy konsumenckiej jest bowiem dopuszczalna tylko w razie, gdy strony najpierw wprowadziły do tej umowy tzw. klauzulę modyfikacyjną i sprecyzowały z góry co może stanowić przyczynę dokonania takiej zmiany. W niniejszym zapisie wskazano, że przesłankami zmian w umowie są przyczyny niezależne od Organizatora. Wskazany przez Spółkę katalog tych przyczyn ma charakter otwarty. Odwołanie się do tak szerokiego

i niedookreślonego zakresu okoliczności uzasadniających zmianę warunków świadczenia umożliwi Spółce na bardzo swobodne modyfikowanie warunków umowy, co rażąco godzi w interesy konsumentów.

Ponadto należy wskazać, że zgodnie z art. 385³ pkt 2 k.c. za niedozwolone postanowienie umowne należy uznać postanowienie, które wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Zmianę przez organizatora turystyki istotnych warunków umowy należy oceniać jako nienależyte wykonanie umowy. Należy zauważyć, że zapis uprawniający Spółkę do zmiany jednostronnie umowy oznacza de facto prawo do dokonania zmian świadczeń wynikających z umowy. Prawo do zmiany świadczeń jednostronne po stronie organizatora pośrednio zwalnia go z odpowiedzialności za ewentualne szkody spowodowane nienależytym wykonaniem zobowiązania, co wypełnia dyspozycję art. 385³ pkt 2 k.c. Jak wskazał SOKiK w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r., sygn. akt AmC XVII 56/06, przez użycie sformułowania „*przyczyny niezależne*” zapis taki zmierza do niezgodnego z przepisami wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności organizatora. Przedmiotowe postanowienie, odwołując się do pojęcia „*przyczyn niezależnych*” od biura podróży, zawęża określony w ustawie o usługach turystycznych zakres odpowiedzialności kontraktowej organizatora. Stosownie bowiem do przepisów ustawy o usługach turystycznych, organizator turystyki ponosi odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania na zasadzie ryzyka. Zgodnie z art. 11a tej ustawy, organizator turystyki może zwolnić się od tej odpowiedzialności jedynie w przypadku, gdy wykaże, iż niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy było spowodowane wyłącznie: a) działaniem lub zaniechaniem klienta, b) działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo c) siłą wyższą. Nie wszystkie zatem przyczyny niezależne od organizatora zwalniają go od odpowiedzialności za nienależyte wykonanie umowy. Zawarte w niniejszym postanowieniu wzorca sformułowanie „*przyczyny niezależne*” ma szerszy zakres znaczeniowy aniżeli przesłanki egzoneracyjne wymienione w ustawie.

Ad c) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Dla stwierdzenia, że przedsiębiorca stosuje praktyki określone w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, niezbędne jest wykazanie, że kwestionowane w toku postępowania działania przedsiębiorcy godzą w **zbiorowy interes konsumentów**.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie wyjaśnia znaczenia pojęć „godzenia w interesy konsumentów” oraz „zbiorowego interesu konsumentów”. Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas, gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do adresata, którego nie sposób z góry indywidualnie oznaczyć. Działanie o takim charakterze jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków zbiorowości. Przy tym zaistnienie przesłanki

naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywistym jest bowiem, iż działanie przedsiębiorcy jest skierowane do nieoznaczonego kręgu odbiorców – dotyczy wszystkich potencjalnych konsumentów zawierających z Rudolf Travel umowę na terenie całego kraju. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie Spółki narusza zbiorowy interes konsumentów.

2. Zaniechanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w pkt I lit. A) – G) oraz w pkt II sentencji decyzji

W przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK wydaje, na podstawie art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Jeżeli natomiast przedsiębiorca zaprzestał stosowania tych praktyk Prezes UOKiK wydaje, na podstawie art. 27 ww. ustawy, decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W tym kontekście, rozstrzygając w niniejszej sprawie Prezes UOKiK wziął pod uwagę okoliczność, iż przed wszczęciem niniejszego postępowania Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie zmodyfikował kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umownego.

Od dnia 1 czerwca 2008 r. Spółka przygotowała i wprowadziła do obrotu nowy wzorec *Ogólnych warunków uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* (załącznik do pisma Spółki z dnia 23 września 2008 r.). W stosunku do wcześniejszego wzorca umownego, nowy wzorec zawiera zmiany dotyczące m.in. postanowień umownych, na podstawie których zostały Spółce postawione zarzuty z pkt I lit. A) – G) sentencji decyzji. Modyfikacja wzorca polegała na usunięciu z jego treści postanowień kwestionowanych w **pkt I lit. B), C) i D)** sentencji decyzji.

W nowym wzorcu umownym zmodyfikowano postanowienie kwestionowane w **pkt I lit. A)** sentencji decyzji poprzez dodanie wyrażenia „*21 dni*” i otrzymało następującą treść:

„(...) Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany ceny imprezy turystycznej, nie później jednak niż na 21 dni przed datą wyjazdu (...)”

Dokonując analizy zaproponowanej przez Rudolf Travel zmiany, Prezes Urzędu stwierdził, iż Spółka dokonała prawidłowej zmiany wzorca umownego w zakresie zarzutu z pkt. I lit. A) sentencji decyzji, która pozostaje w zgodzie z przepisem art. 17 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych.

W nowym wzorcu umownym zmodyfikowano także postanowienie kwestionowane w **pkt I lit. E)** sentencji decyzji i otrzymało następującą treść:

„W przypadku rezygnacji z imprezy turystycznej Uczestnik zobowiązany jest do pokrycia kosztów poniesionych przez Organizatora w związku z przygotowaniem imprezy”.

W ocenie Prezesa UOKiK tak skonstruowane postanowienie umowne nie narusza zbiorowych interesów konsumentów.

Spółka we wzorcu umownym obowiązującym od 1 czerwca 2008 r. zmodyfikowała również postanowienie kwestionowane w **pkt I lit. F)** które otrzymało następujące brzmienie:

„Za wyjątkiem szkód na osobie odpowiedzialność Organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej jest ograniczona do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego uczestnika”.

W ocenie Prezesa UOKiK tak skonstruowane postanowienie umowne nie narusza zbiorowych interesów konsumentów.

W nowym wzorcu umowy, w miejsce kwestionowanej klauzuli prorogacyjnej (**pkt I lit. G** sentencji decyzji), Przedsiębiorca wprowadził postanowienie, zgodnie z którym: *„Wszelkie spory mogące powstać w związku z wykonywaniem niniejszej umowy strony będą starały się rozwiązać na drodze polubownej”.*

W ocenie Prezesa UOKiK tak skonstruowane postanowienie umowne nie narusza zbiorowych interesów konsumentów.

Natomiast w zakresie zarzutu **pkt II** sentencji decyzji Prezes Urzędu stwierdził, iż *Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych organizowanych przez RUDOLF TRAVEL Sp. z o.o.* obowiązujące od dnia 1 czerwca 2008 r. nadal zawierały kwestionowane postanowienie.

Niezależnie od powyższego Prezes Urzędu stwierdził, iż w świetle okoliczności sprawy w niniejszym postępowaniu istnieją postawy do tego, by w odniesieniu do rozpatrywanego naruszenia z **pkt II** sentencji decyzji wydana została, na podstawie art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, decyzja o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzająca zaniechanie jej stosowania. Prezes Urzędu uznał, że, momentem zaniechania stosowania przez Spółkę zarzucanej jej bezprawnej praktyki jest dzień 5 czerwca 2009 r. Wówczas to Spółka, na mocy decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 5 czerwca 2009 r., zakończyła prowadzenie działalności objętej wpisem do rejestru organizatorów turystyki i ostatecznie zaprzestała stosowania kwestionowanego wzorca umownego. Od tej daty Rudolf Travel nie prowadzi działalności w zakresie usług turystycznych, a tym samym nie stosuje już zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu postanowienia.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu przyjął, iż w niniejszej sprawie należało wydać decyzję uznającą, że Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Warszawie **stosował praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów – i zaniechał ich stosowania:**

- w zakresie zarzutów z pkt. I lit. A) – G) sentencji decyzji - **z dniem 1 czerwca 2008 r.**
- w zakresie zarzutów z pkt. II sentencji decyzji - **z dniem 5 czerwca 2009 r.**

Z tych też względów orzeczono jak w pkt I i II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie.

*Dyrektor Delegatury UOKIK
w Warszawie*

Otrzymuje:

Rudolf Travel Sp. z o.o. w likwidacji

Ul. Pejzażowa 2/909

02-703 Warszawa

2.a/a